

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף צ

למדנו במשנה לעיל ששיעור הוצאת קליפי אגוזים וכו' (= סממנים להכנת צבע) הוא כדי לצבוע בגד קטן. משנתנו עוסקת בסממנים שאינם שרויים (= אינם מוכנים לצביעה עדיין), ושיעורם הוא כדי לצבוע בגד קטן, לפי שאדם לא טורח לשרות סממנים לצורך פחות מכך, אבל סממנים שרויים (= המוכנים לצביעה) שיעורם הוא כדי דוגמא לאירא (= דוגמא שהצָבַע מראה לבעה"ב) שהוא פחות מכדי צביעת בגד קטן.

המוציא מי רגלים (= משמשים לניקוי) לאחר שעברו עליהם ארבעים יום - פטור, כיון שהם כבר לא ראויים לכלום (וראה תוס' ד"ה מי רגלים).

הוסיפו עליהן את החלביצין: המשנה במסכת שביעית מביאה כמה סוגי צמחים שעושים מהם צבעים שיש להם קדושת שביעית, ובברייתא הוסיפו גם את החלביצין וכו' ואת הבורית. הגמרא מקשה שאם בורית היא 'כבריתא' (= גפרית), איך יתכן שיש לה קדושת שביעית, והרי אין לו 'עיקר' (= שורש הנשרש בארץ), וכל שאין לו עיקר אין לו קדושת שביעית.

משנה: המוציא מאבני המזבח או מעפר המזבח, מְקַק ספרים (= ריקבון הנוצר מאכילת התולעים) ומקק מטפחותיהם של הספרים, שיעורם בכל שהוא, משום שיש לזה חשיבות, לפי שמצניעים אותם לגונזם מחמת קדושתם.

לדעת רבי יהודה אף משמשי עבודה זרה שיעורם בכל שהוא, לפי שנאמר "וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאֻמָּה מִן הַחֶרֶם", הרי שהתורה החשיבה (לאיסור) אפילו משהו מהע"ז.

גמרא: האומר 'הרי עלי ברזל לבדק הבית', צריך להביא לפחות אמה על אמה, שראוי לעשות ממנו 'כליאי עורב' (= טבלה מברזל שהיו בה מסמרים חדים, והיו מחפים בזה את גגו של היכל בית המקדש כדי שלא ישבו עליו עורבים). ואם אמר 'הרי עלי נחושת', לא יפחות מנחושת השווה מעה כסף, ולדעת רבי אליעזר לא יפחות מצינורא (= מזלג קטן) של נחושת. והיו משתמשים במזלג זה בבית המקדש כדי להסיר את הקצה השרוף מהפתילה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

משנה וגמרא: המוציא את קופת הרוכלין (= קופות קטנות של מוכרי בשמים לנשים) חייב רק חטאת אחת אפילו שיש בה הרבה מינים, משום שהכל נחשב להוצאה אחת.

זרעוני גינה שיעורם במעט פחות מכגורגרת, ולדעת רבי יהודה חייב אפילו אם הוציא רק חמשה זרעונים.

המוציא זרע של קישואים / דילועין / פול המצרי, שיעורו של כל אחד בשני גרגירים, כיון שהם חשובים. ואף שלמדנו לעיל שהמוציא זבל שיעורו הוא כדי לזבל קלח אחד של כרוב, וא"כ משמע שאפילו זרע אחד הוא חשוב? אלא שלעיל מדובר שהוא מזבל קלח שכבר זרוע ולכן יש לו חשיבות, אבל במשנתנו מדובר שהוא לא זרוע, ואין אדם טורח להוציא זרע אחד לזריעה, ולכן זרע אחד אינו חשוב.

המוציא גרעיני תמרים: לנטיעה - שיעורם בשתיים, לאכילה - שיעורם בגרעין אחד, להסיק - שיעורם כדי לבשל ביצת תרנגולת בשיעור גרורגרת, לחשבון (= סימן לזכור מספר כל שהוא) - שתיים, ויש אומרים חמש.

המוציא חגב חי **טהור** - שיעור בכל שהוא (= לפי שמצניעים אותו לקטן כדי שישחק בו), מת - בגרורגרת (= לפי שהוא ראוי לאכילה, ושיעורו כשאר אוכלים שהם בכגורגרת). ציפורת כרמים (= מין חגב טהור) בין חיה ובין מתה שיעורה בכל שהוא, לפי שמצניעים אותה לרפואה (= לפתוח את הלב לחכמה). רבי יהודה סובר שאף חגב חי **טמא** שיעורו בכל שהוא, לפי שמצניעים אותו לקטן כדי שישחק בו.

ביאור מחלוקתם של תנא קמא ורבי יהודה: תנא קמא סובר שאסור לתת לקטן לשחק עם חגב טמא, שמא הוא ימות והוא יאכל אותו, ורבי יהודה סובר שאם הוא ימות הקטן יתאבל ויבכה עליו אבל לא יאכל אותו.

ואף תנא קמא לא חושש שמא הוא יאכלנו כשהוא חי, (= אסור לתת לקטן חגב חי שיאכלנו משום איסור "בל תשקצון"), שהרי הוא מתיר לתת לקטן חגב חי טהור ואין אנו חוששים שמא הקטן יאכלנו.

הדרן עלך אמר רבי עקיבא

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

פרק עשירי. משנה: המצניע איזה דבר לזריעה או לדוגמא או לרפואה והוציאו מרה"י לרה"ר בשבת, חייב אפילו בכל שהוא, כיון שבזה שהצניע אותו הוא החשיב אותו. אבל אדם אחר שהוציאו חייב רק אם היה בו את שיעורו המפורש בו (= כפי שלמדנו לעיל - חמשה זרעונים, שני זרעי קישואים וכו', וכן השיעורים שלמדנו בפרקים הקודמים לגבי מאכלים, יין וכו').

אם זה שהצניע אותו חזר אח"כ והכניס אותו, כלומר כגון שהוציאו לזריעה ואח"כ נמלך (= התחרט) והכניס אותו, אינו חייב על ההכנסה אלא אם יש בו את שיעורו המפורש בו, כיון שבזה שנמלך עליו שלא לזרוע אותו הוא ביטל את מחשבתו הראשונה ועבשיו הוא ככל אדם.

גמרא: המשנה נקטה לשון "המצניע" למרות שיכלה לכתוב "המוציא", ללמדנו שאם הצניעו ושכח לשם מה הצניעו ואח"כ הוציא אותו סתם (כגון להעבירו ממקום למקום), הרי הוא חייב, משום ש'כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה', ואין אנו אומרים שבטלה מחשבתו הראשונה כיון שלא זכר בשעת ההוצאה לשם מה הצניעו.

